

Snillfjord Kommune
- PORTEN TIL HAVET -

STRATEGI FOR ARBEID MED NÆRING

2011 - 2014

Vedtatt i Snillfjord kommunestyre, 16.12.2010, sak 63/10.

Innhold

Innledning.....	3
Mål for Snillfjord kommune.....	4
Status og utfordringer ved utgangen av 2010.....	5
Mulige satsingsområder og fortrinn.....	8
Valg av strategi.....	9

Innledning

En strategisk næringsplan skal ha som mål å påpeke muligheter for utvikling av næringslivet og lokalsamfunnet i Snillfjord. Det er mange ulike forhold som påvirker arbeidet med næringsutvikling, og mulighetene for å oppnå målene. Dette kan være seg forhold som konjunktursvingninger, sentrale og regionale politiske føringer, finansieringsmuligheter, tilgang på relevant arbeidskraft, kompetanse, m.m.. Ut i fra dette er det åpenbart en del begrensninger i hva kommunen kan planlegge å styre i forhold til næringsutviklingen

Med bakgrunn i de attraktive ressursene og kvalitetene vi har i Snillfjord, er det likevel mange tiltak som kan iverksettes for å legge forholdene til rette for en positiv utvikling. For å nå målene er det helt grunnleggende å ha et godt samarbeid og en stor grad av enighet mellom kommunens innbyggere, næringsdrivende, politikere og kommunens administrasjon.

Det er også viktig at vi klarer å styre de forskjellige strategier og tiltak på en slik måte at de er realistiske og gjennomførbare. Det er ikke mulig å nå målsettingen ved å satse like mye på alt. Av den grunn er det viktig å legge vekt på områdene som antas å gi de største resultatene, og konsentrere arbeidet med næringsutvikling i samsvar med de strategier som er valgt ut.

Mål for Snillfjord kommune

Snillfjord kommune har gjennom kommuneplanens langsiktige del 2003 – 2015 et definert overordnet mål for all kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon i kommunen. Målet er formulert på følgende måte:

”Snillfjord kommune skal gjennom de folkevalgte organer og god kommunal organisasjonsstruktur ivareta og utvikle kvaliteten på tjenestetilbudet for den enkelte innbygger i kommunen. Dette kommer ved uttrykk:

- *En og god oppvekst- og fritidsstruktur, som er kontinuerlig tilpasset enhver tids tidsgjeldende behov og krav.*
- *En helse- og sosialtjeneste som inkluderer livsløps ivaretagelse for den enkelte innbygger.*
- *Kommunen skal tilrettelegge for å ivareta, utvikle og skape grunnlag for ny næringsvirksomhet.*
- *Gjennom god arealplanlegging utøve forvaltning iht. plan- og bygningsloven.*
- *Administrasjonen skal, som en integrert del av kommunens helhetlige tjenestetilbud, være tilrettelegger og pådriver i utførelse av pålagte delegerte oppdrag, samtidig som den skal råde grunnen for utvikling og fornyelse tilpasset stadig endrede rammebetingelser.”*

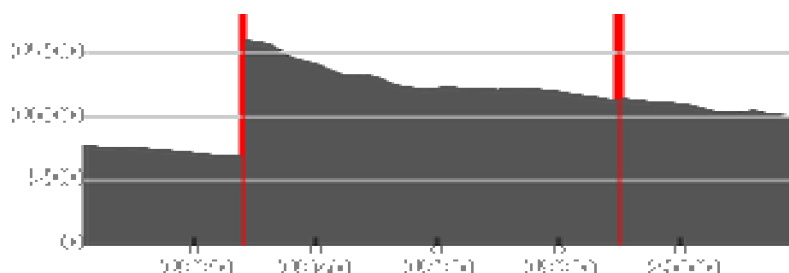
Mål for næringsutviklingsarbeidet

Hovedmålet for arbeidet med næringsutviklingsarbeidet i er å tilrettelegge for økt bosetting og etablering av ny næringsvirksomhet i alle deler av kommunen. Samtidig skal kommunen være en aktiv samarbeidspartner i forhold til bistand og videreutvikling av eksisterende næringsliv.

Status og utfordringer ved utgangen av 2010

Befolkningsutvikling og kommunal økonomi

Snillfjord kommune har en stor utfordring med tanke et lavt innbyggertall og et geografisk krevende bosettingsmønster med spredt bebyggelse. Sett i forhold til tidligere år er det ingen vesentlige endringer i forhold til befolkningsutvikling. Trenden er den samme. Pr. 1. januar 2010 hadde Snillfjord kommune en befolkning på 998 innbyggere. Dette viser at kommunen i løpet av de siste 10 årene har hatt en nedgang på om lag 100 personer – tilsvarende 10 %.

Moderate framskrivinger fra SSB viser at den negative utviklingen fortsetter, og viser at Snillfjord kommune i 2020 vil ha 968 innbyggere. Det å snu denne utviklingen er et opplagt mål, og en betydelig utfordring.

Ikke minst blir denne utfordringen stor når vi tar i betraktning at den økonomiske handlefrihet utvikler seg i takt og samme negative retning. Befolkningsgrunnlaget er det sentrale elementet i inntektssystemet. Måten inntektssystemet er bygget opp på, taler ikke til fordel for Snillfjord som i neste års budsjett er en av de kommunene på landsbasis som kommer aller dårligst ut i forhold økningen i frie inntekter. Med en vekst på kun 0,3 %, betyr dette etter å ha tatt hensyn til pris- og lønnsvekst en reell nedgang i inntekter neste år. Utformingen og endringene av inntektssystemet viser klart en trend som går i disfavør av små kommuner.

For Snillfjord kommune er de framtidige økonomiske rammebetingelsene et formidabelt tankekorts. Både i forhold til lovpålagt tjenesteproduksjon og nødvendig utviklingsarbeid.

Næringsapparatet - organisering og samarbeidspartnere

Regionalt og interkommunalt samarbeid har etter hvert blitt en mer og mer vanlig. Totalt sett er det relativt mange aktører som deltar og stiller seg til rådighet i næringsutviklingsarbeidet. For Snillfjord kommunens arbeid med næringsutvikling er de mest sentrale aktørene:

- Landbrukslaget
- Snillfjord Næringsforum
- Orkladal Bedriftsutvikling (OBU) og Samarbeidskomiteen for Orkdalsregionen
- Det regionale virkemiddelapparatet med Innovasjon Norge, Sør-Trøndelag fylkeskommune med bl.a. prosjektet Kysten er Klar og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ved landbruksavdelinga.

Næringsstruktur

Næringsstrukturen i kommunene må betraktes som stabil og oversiktelig, uten de helt store endringer de senere år. Primærnæringene og offentlig forvaltning er i dag de dominerende næringene i Snillfjord. Antall sysselsatte personer med arbeidssted og bosted i kommunen, fordelt etter næring viser følgende fordeling:

Jordbruk, skogbruk og fiske	126	34,1 %
Industri inkl. kraft og vannforsyning	32	8,7 %
Bygg og anlegg	18	4,9 %
Varehandel, hotell og restaurant	22	5,9 %
Transport og kommunikasjon	19	5,1 %
Finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	5	1,4 %
Offentlig forvaltning og annen tjenesteyting	146	39,6 %
Uoppgitt	1	0,3 %
Sum	369	100 %

Kilde: SSB 2006

På mange måter er det gunstig å ha bosted i Snillfjord. Uansett man bor i kommunen, er det relativt kort avstand til sentra med et større og mer variert utvalg av jobbmuligheter. Tall fra SSB viser at det i 2006 var 160 pendlere bosatt i Snillfjord. 61 av disse hadde sin arbeidsplass i Orkdal. 35 personer pendlet til Hemne, Hitra 24, Trondheim 24 og 16 til Frøya. Statistikken viser at denne fordelingen er relativt stabil over tid. Totalt har antall pendlere økt med 31 fra år 2000 til 2006. Storparten av økningen har gått i retning Orkdal.

Nyetableringer

I perioden fra 2001 til og med 2007, ble det i Snillfjord kommune etablert til sammen 41 nye foretak (unntatt off. forvaltning og primærnæringene). Måler vi antall etableringer av foretak pr. 1000 innbyggere gir dette en etableringshyppighet på 5,6 i Snillfjord. Dette er relativt likt snittet i nabokommunene. Gjennomsnittet for kommunene i Orkdalsregionen er på 6,1 nye foretak pr. 1000 innbyggere. På landsbasis og i fylket er etableringshyppigheten i samme perioden på 9,4 og 9,1.

Landbruk

Snillfjord er kjennetegnet som en tradisjonell landbrukskommune. Melkeproduksjon er den viktigste driftsformen. Rasjonalisering gjør at antall aktive produsenter går raskt ned også i Snillfjord. Slik som i resten av landet. Siste år var det 59 søknader om produksjonstilskudd. Vi må regne med at dagens utvikling vil fortsette en tid. Til tross for denne utviklingen, har landbruket en sentral rolle som næringsaktør med stor betydning for sysselsetting, bosetting og verdiskapning i kommunen. Det er derfor viktig at kommunen er en god støttespiller i arbeidet med å videreutvikle landbruket i kommunen.

Utvikling av tileggsnæringer knyttet opp mot tradisjonelle delen av landbruket betraktes som en mulighet for å oppnå vekst og lønnsom utvikling. Både med tanke den enkelte produsent og for lokalsamfunnet. Camping, salg av tomter til fritidsformål, utleie av hus og båt til fisketurister er i dag den mest vanlige turistsatsingen. Utmarksnæringer med jakt og fiske er i en startgrop, og flere viser interesse for å utvikle denne delen næringen. Utvikling og etablering av en bygdaservice anses som uutnyttet mulighet.

Fiskeri og havbruk

Antallet helårs fiskere har i de sist 20 årene gått sterkt tilbake, og det er i dag kun 4 aktive fisker igjen i kommunen. Til gjengjeld har havbruksnæringa utviklet seg i positiv retning og fått et solid fotfeste i kommunen. I dag drives virksomheten av bedrifter og store konsern med eierskap utenfor kommunen. Totalt sett er det i dag opp mot 40 arbeidsplasser direkte knyttet mat- og settefiskanleggene i Snillfjord. Vaksinerings av settefisk og annen indirekte aktivitet inn mot havbruksnæringa utgjør tilnærmet like mange arbeidsplasser.

Industri

Industrimiljøet i kommunen består av et fåtall bedrifter innenfor mekanisk og trebearbeidende industri. Hovedsakelig med et marked og et kundegrunnlag utenfor kommunen. I tillegg har vi flere mindre virksomheter innenfor bygg og anleggssektoren, med et kundegrunnlag i all hovedsak innenfor kommunens grenser. Både antall bedrifter og sysselsetting innenfor industrien syne å være relativt stabil. Tall fra SSB viser en vekst fra 27 til 36 sysselsatte i perioden fra 1999 til 2008.

Utfordringen er mangelen på tilrettelagte arealer for nye etableringer. Statusen for industriarealer i samsvar med kommuneplaner er som følger:

- I Slåttavika ved Sunde eier kommunen et ferdigregulert industriområde på 42,5 da som ikke er opparbeidet. Likeledes er det i reguleringsplan for Fv 714, ved tunnelen på Hemnskjela regulert et område ved utfylling av strandsonen. Mulighetene for tilrettelegging ved bruk av overskuddsmasser i forbindelse med bygging av FV 714 synes gode.
- På Krokstadøra, ved Rønningen, bak bensinstasjon, er det regulert et område for industriformål – ikke ervervet. På Snilldalsetra er et industriområde på nærmere 100 da ferdig regulert. I tillegg foregår det en reguleringsprosess for et serviseområde i tilknytning til ny vei/avkjørsel til Krokstadøra.
- Ytre Snillfjord har ingen regulerte områder. I kommuneplanens arealdel er det avsatt et område på ca. 30 da.. Det er pr. i dag ingen konkrete planer for området.

Reiseliv og service

En stor andel av reiselivsvirksomheten i Snillfjord er tilleggsnæringer i landbruket. Camping og utleie av hus/hytter inn mot fisketurisme er den vanligste driftsformen.

Et ferisesenter på med mange aktiviteter i sommersesongen på Hemnskjela. En inn på tunet bedrift innen omsorg og rehabilitering på Krokstadøra, åpen besøksgård i sommersesongen. Generelt sett er reiselivet og turismen preget av å være sesongbetont, og med liten eller ingen ordinær overnattingsmulighet utenfor sesongen. Samarbeidet innenfor næringa er lite utbredd. Dette framstår som en utfordring med tanke på en videreutvikling og synliggjøring av næringa som et helhetlig reiselivsprodukt i kommunen. Snillfjord er en betydelig hyttekommune med om lag 1200 fritidsboliger.

Handels og servisenæringa er meget svakt utbygd i kommunen, og består hovedsaklig av to dagligvarebutikker og en bensinstasjon. Samlet sett utgjør disse 3 virksomhetene det totale bildet av handelsnæringa med vanlig åpningstid. Hovedårsaken er et for lite kundegrunnlag.

Mulige satsingsområder og fortrinn

Grunnlaget for økt bosetting og næringsutvikling er god om vi setter fokus på Snillfjord kommune sine sterke sider og fortrinn. Noen av disse er i stikkordsform:

- Attraktiv næringsbeliggenhet med mange etableringsmuligheter
- Gode etablerings- og finansieringsordninger og lav arbeidsgiveravgift
- Trygge oppvekstforhold, full barnehagedekning og korte avstander til skole
- Mulighet for gode tomter for boligbygging og næringsetableringer
- Gode helse- og omsorgstjenester
- Gode kulturtilbud og mange frivillige organisasjoner
- God telekommunikasjon
- Sterke primærnæringer
- Kvalitetsproduksjon
- Turisme og 1200 fritidsboliger
- God plass og lang strandsone
- Sentralt beliggenhet med mye utmark, en fantastisk og variert natur

Nye prosjekter – nye muligheter

Både i Snillfjord og i de aller nærmeste nabokommunene er flere store utbyggingsprosjekter i en startfase. Samlet sett kan dette beskrives som gigantisk industriutbygging og satsing på infrastruktur i form av veier og vindkraft. Realiseres alle planene som er på gang, vil regionen få en status som et nasjonalt industrityngdepunkt. Prosjektene har en total investeringsramme på flere titalls milliarder kroner.

- Bygging av ny RV 714 og utbedring av E39 fra Orkdal til Hemne
- Vindkraftutbygging med opptil 6,5 mrd. kroner bare i Snillfjord
- Nytt jernverk Ironman på Tjeldbergodden til ca. 6 mrd. kroner – 100 nye faste arbeidsplasser
- Fesil Sunergy på Orkanger – 1mrd. kroner – 100 til 200 arbeidsplasser
- Lakselakteriet på Nordskaget / Frøya
- Industriområdet på Jøssenøya / Hitra
- Wecker Chemicals Holla / Hemne

Til tross for at det må knyttes en viss form for nøkternhet i forhold til forventninger om en full realisering av alle prosjektene. En delvis utbygging er likevel tilstrekkelig og nok til å beskrive dette som en satsing som kan være med på gi Snillfjordssamfunnet vekstmuligheter.

Denne utbyggingen er også med på bekrefte den senere tids tydeliggjøring av at regionen mer og mer framstår som industrielt sentrum i Midt-Norge. Statistikk viser at det i Sør-Trøndelag har forsvunnet over 1 000 industriarbeidsplasser, tilsvarende 7 % i løpet av 10 år (1999-2008). I vår region har vi hatt en økning på 14 % tilsvarende 353 sysselsatte.

Snillfjord kommune er godt plassert i regionens sentrum. Vi vet av erfaring at for hver fast industriarbeidsplass av denne type etableres, generer det 2 til 3 arbeidsplasser i form av ringvirkninger innenfor vedlikeholdsindustri, offentlig- og privat service.

Valg av strategi

Med utgangspunkt i noen av de skisserte fortrinn og mulige satsingsområder, er det utvilsomt mange muligheter for økt vekst og bosetting i Snillfjord. Det er imidlertid viktig å begrense omfanget og konsentrere næringsutviklingsarbeidet innenfor et fåtall strategier.

Forslag til gjennomgående strategier som det skal arbeides etter i perioden 2011-2014 er:

- Tilrettelegging for boligbygging
- Utvikling av næringsarealer
- Markedsføring av Snillfjord
- Tilrettelegging for tilleggsnæringer i landbruket

Begrunnelse for valg av disse strategiene er til dels overlappende:

Markedsføring av Snillfjord kommune

Snillfjord har en sentral beliggenhet. Uansett i hvilken del av kommunen man bor, er det kort vei til mer sentrale områder med gode servisefunksjoner og et mangfoldig arbeidsmarked. Det faktum at det er kort vei ut av kommunen er velkjent for mange. Imidlertid synes det som mindre velkjent at det er den samme avstand til Snillfjord. Inn – ut og fra – til er alltid like langt eller kort. Klarer vi å synliggjøre denne misforståelsen på en god måte, er det et godt utgangspunkt for å markedsføre kommunen som en god kommune å bo og arbeide i. Det må skapes en identitet og positiv profilering av Snillfjord. Fokus må rettes mot våre mange sterke sider og fortrinn som fra før av er for lite kjent. Både for oss selv i Snillfjord, og ikke minst for omverden vi ønsker å henvende oss mot.

Tilrettelegging for boligbygging

Snillfjord kommune, som sannsynligvis er en av vakreste kommunene i verden, har gode forutsetninger for å trekke til seg fastboende. Tilgjengelige og attraktive tomter er et godt lokkemiddel i så måte. For oppnå økt tilflytting er tilgang på egnede boliger helt vesentlig. Nybygging er det lite av i Snillfjord. Årsaken kan i hovedsak forklares med liten etterspørsel og lave priser. Markedsprisen på boliger i Snillfjord er i dag lavere enn byggekostnaden. For folk som bygger nytt hus innebærer dette en økonomisk risiko med hensyn på et eventuelt videresalg. Samtidig blir mange eldre hus og mindre gårdsbruk som har hatt fast bosetting, overdratt til bruk i fritidssammenheng. Dette er et forhold som er vanskelig å løse.

Å stimulere til økt boligbygging er likevel nødvendig for å få befolkningsvekst. Snillfjords store fortrinn er muligheten med å tilrettelegge med et mangfold av attraktive boligtomter i alle deler av kommunen. De store industriprosjektene i forutsetter økt tilflytting til regionen. Skal kommunen være med å konkurrere om denne tilveksten, er gode tomter en forutsetning.

Utvikling av næringsarealer

Forespørsler om etablering i kommunen er ikke mange. Til tross for dette er det nødvendig å ha klargjorte arealer. Uten tilgjengelige områder og lokaler er det lite sannsynlig at vi får noen til å etablere seg i kommunen. Et opplagt fortrinn er beliggenheten midt i "industriregionen". Med et økt press på næringsarealer i regionen, og da særlig da i Orkdal, vil det etter hvert være en mulighet for at nabokommunene kan ta over noe av presset og få lettere tilgang til nye bedriftsetableringer. Kommunene som lykkes med å være tidlig ute med tilrettelegging, vil ofte framstå vinnerne i kampen om etablererne – store som små.

Det bør være et klart mål for kommunen å ha opparbeidede og attraktive næringsarealer i flere områder i kommunen. Som et minimum bør det sørges for at det hele tiden er en arealreserve som står klar til å ta imot bedrifter og næringsaktører som ønsker areal

Utvikling av tilleggsnæringer i landbruket

Landbruket har vært ei hovednæringa i Snillfjord i mange generasjoner, og har fortsatt en stor betydning. Omstillingene har vært store. Til tross for strukturendringer og reduksjon i antall bruk er næringa viktig for kommunen. Tileggsnæringer i landbruket blir mer og mer en viktig motvekt til de negative sysselsettingseffektene som følge av rasjonalisering. Næringa har godt med kompetanse og ressurser. Bl.a. har utmarksnæringene et vesentlig potensial. Gjennom godt samarbeid mellom flere aktører kan det utvikles attraktive utmarksprodukter, som kan selges til høy pris.

Det er ønskelig at landbruket i kommunen gjennomfører en strategiprosess, der de ser på muligheter som finnes og om noen er interessert i å gå videre med dem.